

Villit ja leikkivät runot

Kohderyhmä: 4–6-vuotiaat.

Tavoitteet: kielitietoisuus, lähiympäristöstä löytyvien tarina-aiheiden havainnointi, kielellä leikkittely, runotekstin ominaispiirteillä leikkittely (rytmi, toisto, alkusointu, elollistaminen eli personifikaatio)

Runoilkaa äänillä

Vierailkaa lähimetsässä tai pihalla. Millaisia ääniä kuulette?

Listatkaa ääniä, esim. ”kop kop kop” tai ”hrr hrr”. Kirjoittakaa ääniä yhden säkeistön (esim. 4 säkeen eli rivin) verran.

Jatkakaa tekemällä ääniä itse: millaisia ääniä saatte aikaan kämmenillä, entä sormenpäillä, kantapäillä tai nenällä? Jatkakaa runoa listaamalla itse tehtyjä ääniä yhden säkeistön (esim. 4 säkeen eli rivin) verran.

Lopettakaa runo mahdollisimman hiljaisiin ääniin. Mikä on hiljaisin ääni, minkä pystytte kuulemaan? Entä hiljaisin ääni, minkä voitte itse tuottaa? Miltä hiljainen ääni näyttää kirjoitettuna? Kirjoittakaa hiljaisista äänistä vielä viimeinen säkeistö runoonne!

Lukekaa runo ääneen: keksikää yhdessä millaisen leikin tai millaisia kehorytmejä voisitte yhdistää runon lukemiseen.

Kirjain kirjaimelta!

Leikkikää alkuäänteillä ja alkusoinnuilla. Valitkaa lapsille tuttu sana, jonka puratte kirjaimiin, esimerkiksi ryhmänne tai päiväkotinne nimi tai jokin eläin. Asetelkaa valitsemanne nimen kirjaimet allekkain ja listatkaa jokaisen kirjaimen kohdalle samalla kirjaimella alkavia sanoja. Valitkaa lopuksi sanalistaista ne sanat, jotka kuvaavat reunaan muodostuvaa alkusanaa, yliviiivatkaa ylimääräiset sanat.

Esimerkiksi:

K kekseliäs, kiva, ~~kova~~, ketterä, karkaavainen

O oma, ~~omena~~, otus, oikea

I iloinen, ihana, ihmeellinen

R rakas, ~~roska~~, reipas

A aurinkoinen, auttaa, ~~aamupala~~, aave, ahkera

Runoja tunteista

Aloittakaa nimeämällä erilaisia tunteita. Tunnesanoja on hurjan paljon, pitkän listan löytää esimerkiksi Opetushallituksen sivuilta: <https://www.oph.fi/fi/oppimateriaali/tunteesta-tunteeseen-ohjaajan-opas/104-tunnetta-aakkosjarjestyksessa>. Tunteiden nimeämisessä voi käyttää apuna

esimerkiksi Pukstaavin Tatun ja Patun tunnetaitokortteja: https://www.pukstaavi.fi/wp-content/uploads/sites/35/2021/04/LueMulle_tunnekortit_Tatu-ja-Patu_Sastamala-1.pdf

Valitkaa nimeämistänne tunteista yksi ja kokeilkaa, miltä tunne tuntuisi liikkussa. Jos valitsette riemun, ehkä juoksette tai hypitte, jos valitsette surun, kenties laahustatte tai matelette. Missä kohti tunne tuntuu? Millaisen ilmeen tunne tuo kasvoille? Millaiseen asentoon käpertyisit nukkumaan iloisena?

Kirjoittakaa valitsemastanne tunteesta niin kuin se olisi elävä olento. Lähtekää liikkeelle aamusta ja edetkää kohti iltaa ja yötä. Eräänä päivänä esimerkiksi viha herää ja nousee vuoteestaan, miten se liikkuu, mitä se syö aamupalaksi? Millaisella äänellä laulaa suru? Miltä näyttää ilo? Miten kävelee riemu? Missä nukkuu kaipaus? Kirjoittakaa proosaruno, jossa tekstiä ei jaeta säkeisiin eikä säkeistöihin, vaan runoteksti kertoo runon keinoin tarinaa.

Jyväskylän kansalaisopiston
sanataidekoulu